

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația:
ARAD, STRADA EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Războiul

O problemă de Morală și Sociologie creștină.

Este titlul unei noi cărți nu de mult timp ieșită de sub teacurile Tipografiei Diecezane din loc, având ca autor pe tânărul și distinsul profesor dela Academia Teologică, Dr. Petru Dehelean, care alături de ceealaltă operă intitulată „Dogma haritologică a bisericii ortodoxe orientale”, apărută anul trecut, face o deosebită cinste nu numai autorului, ci și Instituției în cadrul căreia își desfășoară fecunda sa activitate.

Problema pe care o lămurește noul volum, într'un cadru sistematic riguros observat, este de o acută actualitate și vine parcă tocmai la timp, pentruca să răspundă unei întrebări ce desigur a mijit în gândul multor scrutători, cunoscuți și anonimi, ai problemelor sociale ce frământă viața socială a neamului omenesc în genere, aceea a aspectului moral creștin ce-l prezintă războiul în sine. Actualitatea ei reiese de altfel dintr'o succintă examinare a vieții internaționale, ce se desfășoară rapid chiar sub ochii noștri. Se observă zilnic că omenirea trăiește tot mai intens fiorii unui înspăimântător marel, ce amenință să sguoie apocaliptic pacea lumii, înlănțuind popoarele în dansul macabru al unei noi distrugerii reciproce. Intreaga civilizație din ultimii ani parcă e pusă fatal în slujba celui mai sinistru ideal, ce stăpânește ființa umană, acela de a-și fabrica instrumentele cele mai iscusite pentru propria sa distrugere. Și, în fața acestui aspect tot mai îngrijorător, desigur că foarte mulți se întreabă cu o vădită mirare: care este atitudinea bisericii și a moralei creștine, pusă în fața unui nou masacru omenesc, a cărui desfășurare pare din ce în ce mai iminentă?

Răspunzând acestei întrebări, noua operă a profesorului Dr. Petru Dehelean, lămurește problema a cărei actualitate este evidentă pentru toți. Este de altfel unica operă sistematică în literatura noastră teologică, așa că acest fapt odată învederat ar fi de ajuns să evidențieze importanța ce o prezintă atât pentru teologi cât și pentru întreaga noastră literatură.

Să examinăm câteva numai din ideile fundamentale ale acestei cărți, așa cum sunt expuse ele de autor, pentruca în felul acesta să ne dăm și mai mult seama de însemnătatea apariției ei.

Războiul îl definește autorul ca fiind „o ciocnire sângeroasă între două sau mai multe State”. El este prin urmare în strânsă legătură cu Statul fiind o manifestare a acestuia, fie în internul său, constituind în acest caz războiul zis intern, cum sunt de pildă războaiele civile și revoluțiile, fie în externul său, având

sau un caracter de apărare, defensiv, sau unul de încălcare, ofensiv. Deasemenea el poate fi just sau nejust după cauza din care a pornit, sau după regulile în cadrul cărora se desfășoară și cari pot fi, sau nu, conforme cu regulile justiției.

Cauzele cari nasc războiul pot fi multiple, aducând cu sine o variație continuă a lui, după cauza și scopul cu care s'a pornit. Indiferent însă de aceste cauze, urmările războiului sunt dezastruoase atât pentru învingători, cât și pentru învinși, „pentru că în fond, într'un războiu toți beligeranții pierd” și „numai formal se poate vorbi de învingători și de învinși, dar încolo cu toții sunt — cum se vede și din războiul mondial — atât de istoviji, încât aproape nu se mai poate ști care e cel învins și care e învingătorul”. În general se poate afirma fără exagerare — observă autorul — „că războiul e un cataclism ce răstoarnă momentan toate valorile morale și materiale ale beligeranților”. Urmările lui nefaste se desfrâng și asupra bisericii, militarismul înlocuind idealismul pe care-l propovăduiește ea și stagnându-i orice activitate misionară în extern.

Dar cu toate acestea, de multeori războiul are și urmări bune, el fiind și „un purgator al sufletelor omenesti, care pe unele le nimicește, în schimb pe altele le umple de vigoare”. „El poate fi, în anumite condițiuni, un remediu bun al multor boale sociale sau o piatră de încercare a popoarelor, care scutură tot ce-i purred”. Ba ce este mai mult, adeseori el constituie în sine un evident imbold către progres, ceea ce ar învedera că el este un rău inevitabil și necesar progresului, acesta fiind sădit în natura popoarelor de însuși Creatorul lor.

Cât privește aspectul războiului privit din punctul de vedere al bisericii ortodoxe, autorul îl descrie întemeiat pe dovezi din Sf. Scriptură și Sf. Tradițiune. Așa de pildă din V. T. reiese o atitudine oarecum favorabilă războaielor ce le purtau Iudeii, ele fiind ori conduse de Iahve, pentru a-i scăpa de sub jugul străin, ori puse la cale de El, pentru a-i pedepsi și a-i întoarce la Dânsul. Deoarece însă scopul acestor războaie a avut un pronunțat caracter etic, urmărind mântuirea întregului neam omenesc și stabilirea în lume a unei noi ordine morale, în care să stăpânească credința, dreptatea și pacea lui Dumnezeu, urmează de aici că ele sunt justificate și admise, dacă nu chiar cerute de Morală. Noul Testament ia o poziție ostilă războiului, mai ales împotriva celui pornit din mândrie sau din cruzime ori lăcomie, esența N. T. fiind pacea

creștină isvorâtă din iubirea aproapelui. Iar alitudinea Sf. Părinți diferă după epocile în cari au viețuit, unii condamnându-l, alții admitându-l în anumite împrejurări.

Intemeiată pe alitudinea Noului Testament, Biserica e în acelaș duh cu Mântuitorul și Sf. Apostoli, contra războiului ofensiv. Totuși recunoscând și admitând Statul și armata, ea nu mai este în mod absolut în contra războiului, ba chiar îl permite atunci când acesta are un caracter defensiv, de legitimă apărare și este isvorât din cauze juste. Biserica însă îl permite „numai în mod excepțional, ca *ultima ratio*... atunci când devine o necesitate crudă și inevitabilă“. Greutatea rezidă în faptul că nu întotdeauna se poate stabili caracterul războiului, „pentru că războaiele adesea se iscă improvizat... fără a se putea preciza nici agresorul moral, nici cauzele primordiale ale războiului; și atunci fiecare își frage dreptatea de partea sa, căutând ca războiul ei să și-l arate ca războiu de apărare spre a și-l îndreptăți“.

Deși Biserica, cum am văzut, în anumite împrejurări permite războiul, totuși menirea sa primordială este propovăduirea păcii creștine, isvorită din iubirea aproapelui, observă autorul în partea II-a a lucrării sale. Pentru înpământenirea acestei păci creștine s'au înființat o sumedenie de Societăți pacifiste, toate căutând însă să fondeze pacea numai pe temeluri juridice. Menirea Bisericii este ca să samene în sânul popoarelor o pace fondată pe temeluri morale, cari singure pot să-i asigure o durabilitate mai lungă și mai eficace. „Numai imbinând într'o strânsă simbioză aceste două temeluri, juridic și moral, al păcii, prin perfecta acoperire a vederilor Statului cu acelea ale Bisericii, deci prin o colaborare intimă și indisolubilă a acestor două mari instituții, se poate construi, efectiv și durabil, superbul edificiu al păci“, concludă autorul.

Iată câteva din ideile fundamentale ale noului cărți, din a căror scurtă înșirare aci, reiese îndeajuns importanța și actualitatea ei pentru literatura noastră teologică. Această importanță e și mai evidentă dacă aprofundăm însăși cartea în care ele sunt expuse; drept pentru ce ea trebuie răspândită în cercuri cât mai largi.

D. Tudor

Rugăciunea și binefacerea ei

Religia nu-i numai un act al credinței. Credința este împreună cu o serie de obligațiuni sacre, care își au originea în revelația divină și în conștiința noastră. Trebuie să ne îndeplinim anumite îndatoriri față de Dumnezeu, fiindcă există în „eul“ nostru un imperativ categoric de ordin moral și religios care ne îndeamnă să adorăm pe Dumnezeu; să mulțumim Creatorului Universului.

Față de Dumnezeu, care ne călăuzește acțiunile, care ne mângâie, care ne nutrește cu dragoste; — față de EL ne ridicăm cu gândul curat, exteriorizându-ne sentimentele prin rugăciune. La toate cultele religioase și'n deosebi la creștini rugăciunea e primordială. Ea „este actul de adorare, de implorare, de mulțumire,

de dragoste și de speranță pin care creatura tinde să se unească cu Creatorul“.

Ființa umană străbate toate pledicele ce-i vin în cale și caută pe Dumnezeu, mărturisindu-și toate clipele vieții și cerând iertare pentru păcatele săvârșite. Păcatul este acela, care ne zbuciumă mereu întunecându-ne sufletul, ne aduce suferința... și suferința ne îndeamnă să ne rugăm Tatălui ceresc.

Și noi oamenii, biete ființe slabe ce suntem, pierdem din vedere armonia, echilibrul, frumosul și moralul vieții, ne contopim cu lumea păcatelor; fără să înțelegem rostul vieții și mărețiile lumii.

Rugăciunea creștinului, spune Louls de Launay, este mai mult ca și rugăciunea anticului păgân, care implora o favoare, sau ca a musulmanului, care printr'un act de supunere se prosterna în fața voinții cereștii. Ea este un act de dragoste; dragostea creștinului este puterea semnificativă a actului spiritual. „*Creștinul îl iubește pe Dumnezeu și este iubit de EL.*“

Zeul întunecat plin de răutate și fetișul păgânului au dispărut din univers.

Rugăciunea umilă a unui om credincios e mărturia unei clipe eterne din viața noastră. E gândul omului care se ridică în lumea veșniciei; acolo unde există eterna pace.

Suntem bogăți în avuții, dar săraci de cele sufletești. Paul Maurand a avut dreptate când a spus: „Omenirea este din ce în ce mai savantă, dar și din ce în ce mai inconștientă“. Luptă adeseori cu cele mai ingenioase descoperiri pentruca să degradeze sufletul omeneș, să-l distrugă.

Sufletul omeneș are trebuință de o putere care să-l întărească, are nevoie de Dumnezeu.

Rugăciunea e expresia gândului creștin; e imnul de laudă adresat lui Dumnezeu. Ea cuprinde o infinitate de dorințe vii ale sufletului; ea ne tănuiește suferințele și amorul vieții.

Sublimul vieții creștine e concretizat prin rugăciune. Rugăciunea ideală este Tatăl nostru, din mărturisirea ce a făcut-o discipolilor Săi Mântuitorul Iisus Hristos, când i-a învățat cum trebuie să se roage.

Rugăciunea e sinteza tuturor gândurilor curate, purificate de păcat. Prin rugăciune ne spiritualizăm, alungăm gândurile și acțiunile necurate, înlăturăm jonicțiile vieții materiale. Este metodă bună de-a avea veșnic pe Dumnezeu ca îndrumător; de a fi feriți de rău și de a fi totdeauna în contact intim cu EL.

Binefacerile rugăciunii sunt multiple. Fiecare om e chemat să le cetească în sufletul său; fiecare dintre noi ar putea istorisi multe, adevărate minuni întâmplate pe urma rugăciunilor. Pentruca rugăciunea e calea care ne ridică dela neștiință la știință, dela păcat la fapta bună de om, dela întunec la lumină.

Să aprindem deci flacăra luminoasă a sufletului prin rugăciune; neîncetat să ne rugăm Tatălui ceresc, ca să ne purificăm gândurile; pentru ca viața să ne fie mai senină, mai armonioasă !!

Prof. C. Rudneanu

Monahismul pe creasta credinței și a vieții noastre naționale

Pentru a trata un atare subiect, în mod mai amănunțit, nu te poți restrânge la un articol fie chiar de revistă — adecă să așterni pe hârtie în mod amănunțit, ceea ce ar putea să-l exemplifice în toată amploarea lui. Totuș, pentru a-l face accesibil unui articol de revistă, se va trata în mod principal; se vor atinge generalități.

Iisus Hristos Domnul nostru, când a chemat pe „cei doisprezece” la viața apostolească, adecă la viața renunțării totale la ei și la lume, a rânduit și starea de perfecțiune, adecă a trăirii în conformitate nu numai cu poruncile ei, ci și cu sfaturile evanghelice.

Perfecțiunea constă în asemănarea omului cu Dumnezeu prin curățirea de păcat, prin realizarea virtuților și prin unirea în dragoste desăvârșită.

Mântuitorul a fost superiorul, învățătorul și modelul primei comunități religioase, care a început cu porunca: „*Urmează Mle*” (Marcu II, 14), și s'a mărit cu condiționalul: „*Dacă tu voești*” (Matei XIX, 21).

Apostolii lăsând toate și urmând calea Mântuitorului, implicit au îmbrățișat curățenia, sărăcia și ascultarea, care stau la baza vieții călugărești: „*De voește cineva să vină după Mine, să se lapede de sine, să-și la crucea sa și să-Mi urmeze*” (Matei XVI, 24)

Inceputul monahismului creștin trebuie fixat pe la anul 305, când Sf. Antonie cel Mare, după 20 ani de viață retrasă într'o mină aproape de Nil, începu să organizeze și să îndrumeze numeroși ucenici, cari se retrăseseră în vecinătate și îi cereau stăruitor intrarea în viața monastică. Principiul după care se conduceau era spiritual, de întrecere în asceză și virtute.

Ucenicul Sf. Antonie, Sf. Pahomie (340), avuse legături mai strânse cu monahii și îi adună pe o insulă a Nilului, în Thebaida de sus. Și puse supraveghetori peste câte un cerc de ascultători, care apoi cu toții erau supuși mai marelui numit egumen, arhimandrit (mai marele turmei).

Sf. Vasile cel Mare (379) dă regulile clasice de organizare și viețuire în comun pentru monahi, cari în esență conțin următoarele hotărâri: monahul trebuie să renunțe în mod definitiv la lume și plăcerile ei; deci el nu trebuie să aibe avere. Monahul mai este obligat la ascultarea necondiționată față de superiorul său canonic; el trebuie să postească și să lucreze pentru ca să-și poată stăpâni dorințele trupești; monahul trebuie să se roze neîncetat.

Așezările monahilor s'au numit mănăstiri, cari de obicei se zideau în locuri retrase de zgomotul lumii. În aceste locuri își duc viața călugării ori călugărițele, după anumite reguli de înfrângere. Ocupația de predilecție a călugărului este rugăciunea.

Sf. Vasile cel Mare, care se poate numi adevăratul întemeietor a monahismului, a început să fixeze cercul de activitate a călugărilor pe teren social, înflin-

zând școli și spitale, pe cari le-a dat în mâinile călugărilor. Tot misionarismul bisericii era făcut de ei. Operile mari pe teren teologic, erau produsul călugărilor. Ei formau adevărata armată a bisericii. Armele lor constau în rugăciune, iar tăria lor în suferință...

Ce coincidență, între aceasta strategie spirituală și viața noastră națională!...

Parcă suntem plămădiți, din plămădeala regulelor monahale ale Sfântului Vasile cel Mare..

E semnul mesianic a destinului nostru!.. Așa s'a făcut că în țara noastră, aproape toate sfintele mănăstiri sunt ctitorii domnești și boierești.

Când începutul unei mănăstiri era făcut de vreun călugăr râvnitor sau de creștini evlavioși, n'au întârziat Domnii Țării și boierii din partea locului să vină într'ajutor cu danii de moșii și daruri prețioase și odăjdii cusute în fir de aur.

Lăcașurile aceste sfinte și călugării lor modești au adus neprețuite servicii neamului în desfășurarea vremurilor. Au apărat cu îndârjire legea strămoșească, au întărit unitatea sufletească a neamului peste granițele vremelnice, au dat poporului învățătura îngăduită de împrejurările vitrege și de dușmani. Călugărul Sofronie a cutreerat în lung și 'n lat pământul Ardealului; alți călugări s'au pus în serviciul lui Mihai Viteazul și prin cuvântul și spionajul lor bătălia dela Șelimbreg a căzut deadreptul în istoria neamului — fie chiar temporal, dar totuș cu pecete mesianică.

Au copiat și dus cărțile bisericești din ținuturile libere în cele robite, contribuind astfel la formarea limbii literare și la unitatea culturală a tuturor românilor.

Fărăste, că această acțiune nu putea fi lăsată în pace de dușmanii credinței și ai neamului nostru, mai ales la noi în Ardeal, și iată că în anii 1761—1782 din ordinul împăratului Iosif al II-lea și al generalului Buccov s'au ars și s'au distrus din temelii aproape toate mănăstirile românești — afară de mănăstirea Bodrogului, care pe acele vremuri era sub stăpânirea sârbilor, — iar călugării lor au fost alungați dincolo de munți.

Sfintele mănăstiri au fost totdeauna locurile cele mai sfinte ale poporului nostru. În ele poporul află și află mai cu înlesnire întărirea credinței, îmbărbătare și sprijin la vreme de primejdie, mângăere la necazuri și dureri. Intre mănăstire și viața poporului este o strânsă legătură.

La noi istoria unei mănăstiri de multe ori este istoria poporului. Viața lui cu viața ei sunt împletite dela început, din negura îndepărtată a veacurilor.

Mănăstirile sunt un pedestal în istoria țării, ca monumente de credință și evlavie străbună.

Istoria noastră, istorie prăfuită de vreme, stă în ascunzișuri de munți.

Dogmele mari și sfinte ale neamului stau ascu-se pe ziduri încărunțite de vremi, pe altarele cernite de fumuri de tămâie.

Bucuriile și suferințele străbunilor au fost pe-cefluite totdeauna prin citorii mănăstirești. Ridicarea unei mănăstiri însemna legătura neamului cu eterni-tatea. În legătura aceasta e urzit tot trecutul nostru, trecut de zbcucium, trecut de glorie.

Dangătul clopotelor și tocănițul toacelor, urmate de glasul rugăciunilor din mollifelnic a vreunui avă precețas, au făcut să răsune în lung și 'n latul lor codrii și câmpiile pământului românesc. Aceasta e arti-culația graiului nostru, care se confundă cu sufletul și cu credința noastră, cu întreagă epopeea neamului.

În aceste trei ipostasuri și-a explicat și a păzit cu păzire de arhanghel Românul din Carpați, dela Dunăre și Mare, dogma cea mare a creștinătății noastre.

Ieromonah Ștefan Lucaci

Gesturile în predică

Presbiterul B. a făcut „câteva observații” foarte la loc „pe marginea predicii noastre”. Ne-a dat o în-treagă omiletică în nucleu. Din multele observații ne oprim la cele ce privesc gestul. Spunea în observații, că predica citită lipsește pe cuvântător de ajutorul prețios al gesturilor, al intonației libere și al ochilor. Vom vorbi altădată despre predica citită.

Gesturile au, în toate omileticiile un capitol a-parte. Sunt cunoscute și nu are rost să le dăm aci. Constatăm însă câteva lucruri.

1. Capitolele despre gesturi, așa cum le avem în cele mai multe omiletici, sunt reeditări din vechile tratate despre oratorie. E o mare greșală. E un abuz. Vechii oratori, greci sau romani, puteau să țină la gesturi, căci erau foarte potrivite să însoțească pato-sul sau pseudo-patosul lor. Începând cu filipicele lui Demostene, sau catilinarele lui Cicero, trecând la cuvântările cu spume ale sansculoșilor și ale altor re-voluționari, ele au tot ce-ți trebuie și tot ce poate fi însoțit cu gesturi și cu nimic până la desfigurare.

Potrivește-se desfigurările și gesturile de rață speriată cu seninătatea predicii? Ce gesturi vă închi-puși că a făcut Hristos Mântuitorul, spunându-și pre-dica de pe munte? Atunci, la ce-i bună furtuna într'un pahar de apă, dacă marea înviforată nu e mai mă-reasă decât cea liniștită?

Învățătură: Cruțați gesturile.

2. Ochii au un loc deosebit în capitolul despre gesturi. După cele spuse mai sus, e firesc să cerem și ochilor liniște și seninătate în predică. Privirile în-crunțate, sau dulcele, n'au ce căuta în predică. Trăim, de pildă, în vremea radiofoniei. Totul atârână de logică, de intonație, de limpezimea vorbirii. Se cere limpezime în fiecare propozițiune și în înlanțuirea dintre propozițiuni și dintre părțile vorbirii. Dacă limpezimea este asigurată, nu mai ai trebuință de studierea ges-turilor și a privirilor în fața oglinzii. Tu nu faci pe actorul, ba nici pe recitatorul de poezii. Gesturile și privirile fără cumpăt în predică aduc cu vorbirea în limbi.

3. Cu toate acestea sunt mulți care ar dori, în legătură cu omiletica, un curs de dicțiune. În acest curs s'ar da cunoștințe teoretice și practice de pronunțare, de respirație, de intonație, de gesturi și de mimică. Noi înțelegem dorința. Cursul ar îndrepta multe, dar ar și trece dincolo de țință. Oratorii, care au luat lecții dela actori — și au fost mulți — tot-deaun au vrut să facă și ei pe actorul și au făcut pe măscăriciul. Mai ales în predică. În cuvântările politice e alta măsura. Incolo, cunoștințele de dicțiune, le-ar putea da un bun profesor de omiletică.

4. Precum trebuie să fii născut poet, tot așa tre-bue să ai ceva înăscut ca să fii orator bun. Vorba lui Cicero, că poet te naști, orator te faci, e un frumos îndemn, dar nu cuprinde adevărul întreg. Un profesor de liceu, actor de mare valoare, dădea lecții de dicțiune, un adevărat curs. Primirea elevilor o făcea pe temeiul citirii unei singure strofe. Cine citea melodic cântând, nu era primit. Și erau mulți cari oricât în-cercau, nu se puteau debarasa de citirea plângăreață. Ciudat era, că citirea plângăreață, era însoțită de ges-turi largi, exagerate și de priviri dulcele sau încrun-tate. Toată firea avea ceva nefiresc și nefirescul era a doua fire, ce nu-i lăsa să fie niciodată buni în dicțiune.

*

Încheierea. Să fii firesc, în felul de a nu exage-ra. Când vorbești unui prieten, nu cânti. De ce să cânti când vorbești unei mulțimi? Când vorbești unui pri-eten nu ai gusturi studiate, dar ele sunt firești și bune. De ce să le studiezi pentru vorbirea în fața mulțimii, când știi că studiindu-le le denaturezi?

Toate sentimentele cu puțință, se arată singure, dacă le ai. Când nu le ai, înzadar vrei să le arăți, că te faci de râs. Gesturile și privirile însoțesc în chip firesc cuvinte și sentimente. Ele trebuie să vie dela sine, dacă au ce însoți.

Mai mult. În predică, unde se cere stăpânire de sentimente, liniștea și seninătatea sunt cele mai fru-moase gesturi și mama gesturilor și privirilor corecte.

Protopresbiterul C.

Dumineca 5 după Rusalii

„L-au rugat să treacă din hotarele lor..“

Viforul cumplit, prefăcut în zefir domol, mângăia, acum, fața senină a mării Ghenizaret. Valurile spume-gânde și-au schimbat revolta în clipeoasă azurie lângă coasta corăbioarei ce înainta spre țarm. Mântuitorul, cu învățaceii, debarcă pe țărmul prăpășios al Gada-renilor. Vindecă doi demonizați. Dar păgubește pe Gadareni cu cei două mii de porci care s'aruncaseră în mare. În schimb mântuește două suflete, mai pre-țioase decât toate bogățiile. Gadareni înșă — deși nu era mare paguba pe om, căci locuitorii erau foarte mulți, în oraș, și bogăți — au eșit atunci „întru înțâm-pinarea lui Iisus... și l-au rugat să treacă din hotarele lor” (Mat. 8₃₄).

Orașul metropolă a Pereii, Gadara păgână, după cum ruinele mărețe îl arată, a fost înfloritor, glorios, bogat... Nu mai există azi, căci s'a sinucis.

A respins viața veșnică, mântuirea.

Nu au făcut la fel Samarinenii. Evanghelia ne pune înaintea două orașe păgâne. Sihar și Gadara. Două orașe și două atitudini. Profund deosebite: Siharul îl roagă pe Iisus să rămână (Io. 4₄₀), Gadara îl roagă să plece. Este în această atitudine a celor două orașe un tâlc minunat și zguduitor de conștiință pentru noi! Cetatea Samariei sau Gadara este inima ta creștină! Ea primește sau nu viața veșnică. Îl roagă pe Iisus să plece sau să rămână.

Neconținut „asediază” Mântuitorul cetatea inimii omenești, cu Harul său; cu acel dinam impresionant al vieții duhovnicești, generator de viață nouă, dărâmat de idoli. Cu care face pe Satana să cadă nepuținios în genune. Și aceasta prin om. Prin instrumentul de carne a Harului; prin omul umil: acea rotiță utilă în angrenajul uriaș al mântuirii, al Impărăției cerurilor.

Neconținut, El ne lărgește inima — o biată inimă omenească — să cuprindă într'ansa măreția Evangheliei și lumea toată. El ne transformă în „cutii acustice” de mare amploare și rezonanță pentru tot plânsul și durerea aproapelui nostru. Și în „oglinză” pe care se răsfărâge mărgăritarul mărilor de lacrimi ale unei lumi nemântuite.

Dar precum Gadarenilor le venea greu să lase idolii lor și să-l primească pe Hristos, așa și azi noi mai mult ne zăvorim inima înaintea Lui, decât să-i luăm jugul. Ne place mai mult mocirla păcatului și comoditatea idolească. A fi creștin înseamnă a înfrunța, împreună cu Hristos, marea învălurată a vieții biruind valurile ispitelor și suferințelor. Dar cei mai mulți creștini ezită pe fărm. Le convine jugul amăgitor al Diavolului. Fug de lupta în care ne-aruncă și ne sprijinește Mântuitorul. Sunt dezertori spirituali.

A ezita este a face lucrul lui Nicodim, celce venia pe ascuns la Iisus, și se complăcea în compromis. Compromisul nu încapă în Creștinism. Și nici indiferentismul „căldicel”. Căci zice Domnul: „Cine nu i cu mine, împotriva mea este; și cine nu adună cu mine, risipește”. (Mt. 12₃₀).

Dar, vești zice, nici David „n'a vrut să aducă chivotul Domnului la el”, zicând: „Cum să între chivotul Domnului la mine” (II Samuel 6₉₋₁₀). Și Petru a rugat pe Iisus să iasă dela el (Lc. 5₈). Și sutașul i-a zis „Doamne, nu sunt vrednic ca să intri sub acoperământul meu” (Mt. 8₈).

Și totuși acest „refuz” al lor nu se poate asemăna cu al Gadarenilor de odinioară și cu cel al „Gadarenilor” de azi. Refuzul lui David, al lui Petru și al sutașului e o dovadă de smerenie, de înfiorare sfântă în fața Divinității, e mai mult o chemare. Lor le-a fost frică să nu piardă pe Dumnezeu. Gadarenilor le e frică să nu piardă — primind pe Iisus — bunurile și plăcerile lor, porcii. Gadarenii „îl rugaseră pe Iisus, dar cu scopul să plece dintre ei. Ei au urmași mai numeroși decât ne putem închipui”. Pe noi. „Niște bieți oameni, robi ai muncilor și faptelor lor. Au o familie de întreținut, dorințe pe care nu reușesc să le îndeplinească. Se tem mai mult ca de foc, de această dragoste care-și adâncește brazda în trupuri, care înlătură și taie adânc. Vor să fie fie lăsați cu porcii lor. Crucea e o nebunie și ei nu pot fi îngeri. Afară de aceasta sunt oameni cumiți” (Fr. Mauriac: Viața lui Iisus, pag. 97—98).

Or această „cuminjenie” îi repugnă Mântuitorului „Fiindcă ești căldicel am să te vărs din gura mea” (Apoc. 3₁₆), va zice El. Căci nu pe indiferenți s'a zidit cetatea lui Dumnezeu, Ierusalimul cel ceresc. Nici pe cei „cumiți” ai vremurilor noastre, care cred că e de ajuns, pentru salvarea sufletului, să stea un ceas la Sf. Liturghie, iar după masă să se îmbete în crăsmă! Ci la temelie Bisericii stau cei „ferbinți”, „nebunii” pentru Hristos, care nu suferă îndoiala (Iac. 1₆). Ci prelinde hotărâre. Și mai ales două lucruri: a) iubire față de El și b) Rupere cu trecutul.

a) Intradevăr zice Iisus: „Cela ce iubește pe tată sau pe mamă mai mult decât pe mine, nu este vrednic de mine; acela ce iubește pe fiu sau pe fiică mai mult decât pe mine, nu este vrednic de mine” (Mt. 10₃₇). Iisus e jinta iubirii noastre și nu lumea: „Nu iubiți lumea, nici cele ce sunt în lume — zice sf. Ioan, căci lumea se trece și pofta ei, dar celce face voia lui Dumnezeu, rămâne în veac” (I Io. 2_{15,17}).

b) Numai dragostea de Iisus poate să te facă s'o rupi cu trecutul vieții păcătoase. Cine privește cu regret în urmă după plăcerile și bunurile trecătoare ale lumii, în loc să trăiască se va prefăce în stâlp mort de sare ca femeia lui Lot care a privit cu regret după Sodoma și Gomora... Și iarăși zice Mântuitorul: „Nimeni care pune mâna pe plug și se uită îndărăt nu este potrivit pentru Impărăția lui Dumnezeu”. (Lc. 9₆₂).

Iată, deci, că mântuirea cere să fii *potrivit și vrednic*. Cere hotărâre. Și noi ne complacem în indiferentism, în „Gadarenism”.

Acum câțiva ani a făcut mare valvă un tablou care înfățișa pe Mântuitorul pe una din străzile Londrei, cu o mare mulțime de oameni în jurul său. Această înfățișare a lui Hristos în lumea modernă și într'o stradă știută, a stârnit proteste din partea „realiștilor”, care voiau să-l știe pe Iisus cât mai departe de lume și cât mai străin de inima omului modern. În această atitudine se oglindește psihologia veacului nostru. „Veacul Gadarenilor”, cum îl numește cineva. Lumea actuală care „îl roagă pe Iisus să treacă din hotarele lor”. Care vrea să zădărnicească adevărul: „Iată eu cu voi sunt în toate zilele...” (Mt. 28₂₀). Lumea care scoate pe Iisus din Școli. Care ține conferințe, adunări, spectacole în timpul Sf. Liturghii. Lumea profund necreștină. Gadara modernă. Care s'a pleacă mereu spre pământ și spre bunurile lui, pentru cari asuprește, necinstește, fură, ucide — alungă pe Iisus.

Te întreb acum, suflete Tu ești gadarean? Sau al lui Hristos? Iată Mântuitorul tău se apropie și azi în corabia Bisericii plutind pe valurile abia domolite ale mării vieții, o Gadara! O inimă omenească zăvoară! Nu-l ruga să plece. Roagă-l să rămână.

Preot Petru Bogdan

Sumarele

sesiunii ordinare din anul 1939 a Adunării Eparhiale ținută în
7—8 Maiu 1939.

ȘEDINȚA III.

ținută la 8 Maiu 1939, începând cu ora
10 din zi.

Președinte: P. Sf. Sa Părintele Episcop
Dr. Andrei Magieru.

Secretar: Sava Tr. Seculin.

25 Citirea și verificarea procesului verbal al ședinței a II-a se amână, acesta nefiind încă redactat, urmând a se verifica în ședința proximală.

26. Comisiunea bugetară, prin raportul ei, propune, iar Adunarea Eparhială hotărăște:

Se votează deputaților eparhiali o diurnă de 200 lei pe zi și cheltuielile de deplasare pentru cei din alte localități.

27. Urmează raportul general al Consiliului eparhial, secția administrativ-bisericească, Nr. 3381/1939, despre activitatea sa pe anul 1938. În numele comisiunii bisericești, raportorul ei, Petru Marșieu, propune, iar Adunarea eparhială hotărăște:

raportul fiind tipărit și distribuit membrilor Adunării eparhiale, se consideră citit, se ia în general la cunoștință și se va tipări între anexele actelor și desbaterilor Adunării Eparhiale (anexa C).

28. Cu privire la cele cuprinse în punctul I din raportul general al Consiliului eparhial Nr. 3381/1939, despre numărul ședințelor și al actelor rezolvite, comisiunea bisericească prin acelaș raportor propune, iar

Adunarea eparhială le ia la cunoștință.

29. Privitor la cele raportate sub II p. 1—10 din raportul Consiliul Eparhial Nr. 3381/1939 privitor la serviciile divine introduse încă în anul 1936, pentru zilele de Miercuri și Vineri seara din posturile Nașterii și Învierii Domnului, referitor la numărul mai scăzut al nașterilor din căsătorii încheiate numai cu contract civil; referitor la numărul credincioșilor cari s'au mărturisit și împărtășit; referitor la sporirea numărului perechilor cununate; referitor la scăderea numărului perechilor numai cu contract civil; referitor la străduințele preoților de a-și face datoria prin îndrumarea și luminare credincioșilor spre o viață mai conformă cu preceptele evanghelice; referitor la funcționarea în mod normal a corporațiilor protopopești și parohiale; referitor la renovări și construirea de biserici noi și case parohiale;

și referitor la sporirea numărului credincioșilor sfintei noastre Biserici, comisiunea bisericească, prin raportorul ei, propune, iar

Adunarea eparhială le ia la cunoștință.

30. Referitor la cele raportate sub pct. III din raportul Nr. 3381/1939, despre parohiile nou înființate și în pctul IV despre salarizarea preoților așezate în aceste noi parohii, acelaș raportor în numele comisiunii bisericești, propune, iar

Adunarea eparhială, cu mulțumire, ia la cunoștință străduințele depuse pentru înființarea de noi parohii și salarizarea preoților. Roagă pe Prea Sf. Sa și invită Consiliul eparhial să stăruie la Înaltul Guvern pentru înființarea și a restului de parohii în toate comunele minoritate dela granița de vest a țării, unde se găsesc credincioși ortodocși români, pentru întărirea elementului românesc, zidul de apărare al frontierei.

31. Cu privire la cele arătate în pctul V al raportului general Nr. 3381/1939, al secției administrativ-bisericești, referitor la activitatea oficiilor și consiliilor parohiale, raportorul comisiunii bisericești, în numele comisiunii propune, iar

Adunarea eparhială ia la cunoștință cu vie mulțumire cele constatate în raport și invită Consiliul eparhial să insiste pentru conlucrarea corporațiilor cu preoțimea, iar unde această armonie ar fi conturbată, să procedeze cu asprime față de cei vinovați.

32. Privitor la activitatea pastorală a preoțimei cuprinsă în pctul VI din raportul secției administrative bisericești Nr. 3381/1939, acelaș raportor al comisiunii bisericești propune, iar

Adunarea eparhială, după lămuririle date de Prea Sf. Sa privitor la îndatorirea preoților de a vesti cuvântul Evanghellei și conducerea oficiilor parohiale, ia cu vie mulțumire la cunoștință noul suflu de înviore a râvnei pastorale.

33. Privitor la punctul VII din raportul Consiliului eparhial Nr. 3381/1939, despre serviciile de control asupra activității organelor parohiale de către P. C. Părinți protopopi și a oficiilor protopopești de către revizorul eparhial, comisia bisericească prin acelaș raportor propune, iar

Adunarea eparhială ia la cunoștință cele raportate și după lămuririle date de Prea Sf. Sa Părintele Episcop Andrei, unind cu propunerea sa pe cea a părintelui Dr. Gheorghe Ciuhandu, invită Consiliul eparhial să intervină la Înaltul Guvern pentru salarizarea personalului ajutător al birourilor protopopești și pentru a se acorda tuturor protopopilor diurnele legale, care să fie considerate ca și salariu, după care să se poată cotele cerute și la Casa Generală de Pensii.
(Va urma)

Cărți și Reviste

Pr. Const. P. Beldie, Inaintemergătorul Domnului. Studiu istoric biblic. Bârlad 1939. Pagini 85 Prețul 35 Lei. Lucrarea ce poartă titlu de mai sus e un studiu, în care părințele autor sintetizează viața și activitatea celui din urmă și celui mai mare dintre profeții Testamentului Vechiu, pe baza datelor biblice și a celor mai reputați comentatori ai Sfintei Scripturi a Noului Testament. După o *Introducere*, în care se aruncă o scurtă privire asupra stării politice și social-religioase de pe timpul sf. Ioan Botezătorul, lucrarea se desface în trei părți: Partea I cuprinde nașterea și viața Inaintemergătorului, până la începutul activității publice a lui; partea II tratează despre activitatea publică a lui Ioan Botezătorul și a-nume: data și durata ei, ideile principale ale predicii lui Ioan Botezătorul, botezul pocăinței (al lui Ioan Bot) și deosebirea lui de botezul Domnului Iisus Hristos, și în sfârșit, mărturiile sf. Ioan Bot. despre Domnul nostru Iisus Hristos. Iar în partea III autorul tratează despre închisoarea și moartea Inaintemergătorului.

Monografia, pe lângă că e interesantă, mai e și utilă, mai ales prin ineditul subiectului tratat. Despre acest profet, care încheie șirul vechilor profeți ai Messiei, s'a scris în fiecare tratat exegetic asupra sfintelor Evanghelii. Totuși, reconstituirea vieții și activității lui cere osteneală, întrucât datele necesare sunt prea răslețe în Evanghelie și deci anevoie de reținut. Aici e meritul și contribuția părintelui autor, care a redat sistematic și cu precizării științifice ceea ce ne era atât de necesar și de util. Sunt merituose toate lămuririle și precizările date de autor în legătură cu diferite locuri biblice controversate, alegând cu grijă părerile cele mai acceptabile ale diferiților exegeți de mână întâia.

Lucrarea aceasta, care a servit autorului și ca teză de Licență în Teologie, aduce o frumoasă contribuție în literatura noastră teologică, fapt pentru care o recomandăm călduros cititorilor noștri.

D.

Gândirea. An. XVIII. Nr. 6, Iunie 1939. Dl Nichifor Crainic publică un articol de fond cu totul original despre *Simbolul androgen*, chipul omului îngerec, „tipul veșnic al omu'ui desăvârșit“, dându-ne prin el o foarte prețioasă contribuție creștină la înțelegerea Luceafărului lui Eminescu.

Dl prof. univ. *Victor Papilian*, marele nostru nuvelist, în *Creierul poetului* ne dă de gândit adânc asupra tainei ce o reprezintă creierul în capul omului, ca să încheie admirabil: Creierul nu e „fabrică de imagini, ci altar pentru săvârșirea frumosului... Oare există o taină mai nepătrunsă ca frumosul iscat fără silnicie dintr'o materie robită puterii? Pe lângă minunea ei, coborârea luceafărului din cer, pe pământ, poate fi socotită ca un fenomen de nimic“.

Versuri semnează: V. Voiculescu, Radu Gyr, Ștefan Nenițescu și Aurel Marin; acesta din urmă o *Inscripție pentru Sfânta Scriptură* din care reproducem aceste două strofe:

Deschide o omule în ceasul   *Deschide, omule, în clipa*
De răsvrătire și dojană   *Infrângerii și fericirii*
Când nu mai ostenește pasul   *Și patimii ce-i știi risipa,*
Spre glasul fără de prihană!   *Modesta Carte a iubirii!*

Proza, N. I. Herescu: *Pe drumul zelor*; Grigorie Popa: *Superlativul vieții*; Pan M. Vizirescu: *Eminescu și conștiința de neam*, Niță Mihai despre *Ortodoxia și românismul* pâr. D. Stăniloae. *Cronica literară*: Septimiu Bucur și Ion Sângiorgiu; *cronica măruntă*, Nichifor Crainic despre: *Cultul cărții, Soc. Scriitorilor Români, O punere la punct, Doi sărăcuți cu intelectul* — toate pline de gânduri curute și înalte.

Școala ortodoxă română de cântăreți „Dimitrie Cunțan“ — Sibiu. Anuar festiv. 1927—1937. Publicat de Pr. Ștefan Morariu, director.

În 64 pagini împodobite cu câteva clișee, părințele autor, — pe lângă articolele publicate de profesorii școlii: Pr. N. Topolog: *Cântarea bisericească la Români*; Diacon D. Călugăr: *Frânturi din carnetul meu dascălesc* și V. Chira: *Excursiile școlii de cântăreți, activitatea extrașcolară*, — publică un cuvânt la împlinirea primului deceniu al școlii elitorite de L. P. S. Sa mitropolitul *Nicolae*, precum și tabloul profesorilor și situația elevilor din cei zece ani de școală. Din tablourile publicate se constată că școala a dat un mare număr de absolvenți, dintre care 95 au obținut și diploma de capacitate cantorală.

Informațiuni

Sf. Sinod a fost convocat pe 26 Iunie c. pentru a pregăti lucrurile privitoare la alegerea patriarhului României.

P. S.S. Dr. Partenie Ciopron, episcopul Armatăi, însoțit de pâr. prot. Lt. col. Păcuraru și de pâr. Căp. Tănăsolu, a vizitat garnizoana Arad și unitățile de armată de pe valea Mureșului și a Crișurilor.

Regelui Ferdinand I s'a desvelit Duminecă la Siliștra un monument impunător; — omagiu adus de țara recunoscătoare.

Ziarele aduc vestea că la Ministerul Cultelor s'a întocmit proiectul de lege pentru înființarea Mitropoliei Olteniei, cu reședința în Craiova.

Mitropolia va avea ca sufragane episcopia de Argeș care se întregeste cu județul R. Vâlcea și episcopia de Caransebeș care va fi mutată la Timișoara și se va numi episcopia Timișoara-Caransebeș.

Proiectul urmează să se discute în proxima ședință a Sf. Sinod, pentru a se prezenta apoi parlamentului.

La Galați s'a lansat în prezența M. S. Regelui, prima navă de război, „Amiral Murgescu“, construită în țară.

Prof. A. C. Cuza a fost numit consilier în Consiliul de Coroană — cel mai vechiu sfetnic al Regelui și dl C. Argentoianu a fost ales președinte al Senatului.

Dl Viorel Giurgiu, șeful cancelariei episcopesci, a fost numit cu data de 1 August c. preot al parohiei Gelu, prot. Vinga.

Stolul de străjeri al liceului „Ortodox“ din Iași a clădit din contribuții proprii o casă modestă în cartierul Țicău, apoi a dăruit-o, sfințită, unei femei văduve.

Generalul N. M. Condiescu, adjutant regal onorific, bibliotecarul M. S. Regelui și președinte al Societății Scriitorilor Români, surprins de un atac la inimă, a murit în București și a fost înmormântat, într'un cadru simplu și creștinesc, fără flori și fără cuvântări, în comuna Grozăvești.

Necrolog. Anuța Givulescu n. Beleş, soția P. C. S. păr. prot. Procopiu Givulescu din Radna, după scurte și grele suferințe, a decedat Sâmbătă la 17 Iunie c. în Sanatorul *Therapia* din Arad, împărțită cu Sf. Tăine.

Înmormântarea i s'a făcut la Radna Luni, în prezența soțului îndurerat, a rudeniilor și a numeroșilor intelectuali, de către P. C. S. păr. prot. Tr. Cibian, asistat de 20 preoți. P. C. Sa rostit și panegiricul.

Adresăm P. Cucernicului părinte protopop condoleanțele noastre sincere, iar bunului Dumnezeu rădăciunea ca adormitei să-i facă parte de fericire și pace veșnică.

Charles Maurras, marele scriitor francez — latinist, naționalist și regalist — și-a ținut discursul de recepție la Academia Franceză. Pe vremea guvernării evreului L. Blum a fost condamnat și aruncat în temniță. „Ieri în pușcărie și astăzi la Academie...”

Palatul C. F. R., al cărui piatră fundamentală s'a pus în 12 Iunie c. de către M. S. Regele, va avea 11 etaje, va costa jumătate miliard lei, se va termina în 1941 și va adăposti toate serviciile regiilor autonome a C. F. R.

Cu acest fapt s'a încheiat „Ceferiada”, adică serbările comemorării celor 70 ani de când avem C.F.R.

O mie de ofițeri cehi s'au refugiat în Polonia într'o singură zi, în frunte cu generalul Prchala fost ministru de război. Din toți refugiații cehi în străinătate e vorba să se închege o legiune care să lupte pentru eliberarea patriei.

236 preoți au fost împușcați sau masacrați în cursul războiului civil din Spania numai în provincia Madrid.

Mulțumită. Primăria com. Agris a donat Bisericii ortodoxe din comună mai multe fire de lemne, cari vândute la licitație au dat suma de 20.675 mii lei.

Parohia îi mulțumește pentru gestul creștinesc.

Dăruiri. Teodor Crișan și soția din Arad — Gai a ridicat pe hotarul comunei o troiță de marmură în valoare de 12.000 lei.

Dr. Ștefan Petrovici avocat în Arad a donat bisericii din Arad — Gai un rând de odăjdii luminate în valoare de 6500 lei. Aceleași biserici au dăruit Ioja Fericean o măsură pentru prestol în valoare de 1000 lei și Sava Șipoș un prapor lucrat acasă, din lâna oilor proprii, în valoare de 800 lei. Tuturora creștinești mulțumiri și binecuvântări.

Mulțumire publică. Parohia ort. rom. din cartierul „Vile Fabricii” Timișoara aduce mulțumiri creștinești, donatorilor pentru terminarea și înzestrarea bisericii parohiale nouă, care cu ajutorul lui Dumnezeu s'a fârnosit de către P. S. Sa Episcopul Dr. Andrei Magieru, în ziua de 4 Iunie 1939, precum urmează:

Municipiul Timișoara prin Dl primar Dr. Emil Țieranu a donat 50.000 lei; Excelența sa Dr. A. Marta dela Ținut 10.000 lei; Dr. Cornel Micloși directorul

tramvaielor și Uzet un tetrapod frumos în valoare de 7000 lei; Generalul Rodrig Modreanu o candelă în valoare de 3500 lei; Ing. Vasile Zbegan covoare în valoare de 4000 lei; D-na maior Dominte Emilia tablouri pictate de mâna proprie în valoare de 4000 lei; Societatea fem. ort. rom. „Altarul” din parohie a donat Sf. chirot frumos sculptat și aurit în valoare de 7000 lei; Flore Călin și soția două cununi frumoase, val. 2500 lei; Gheorghe Milovan epitrop a făcut și donat crucea mare de pe cupola bisericii în valoare de 7000 lei; Maior Gheorghe Banovescu a colectat pentru un rând de odăjdii 4200 lei; Fabrica „Romi-Tex” a donat 3000 lei; Parohia ort. rom. din Timișoara: Mehala, scaunele din biserica veche, stranele, amvonul și un candelabru în valoare totală de 40.000 lei; Funebrala Municipiului Timișoara a donat o cruce pe altar, 2000 lei; Preotul Ștefan Șora a donat pentru cumpărarea clopotului și terminarea bisericii suma de 1000 lei; Epitropul Pavel Jicman 500 lei; Dr. Cornel Micloși 500 lei.

Publicațiune

Consiliul parohial ort. rom. din *Pesac*, publică licitație minuendă, pentru *repararea acoperișului* casei bisericesti Nr. 125 — Sala. Licitația se va ține în ziua de 9 Iulie ora 11.30, în localul Casei Culturalei

Dacă licitația din 9 Iulie 1939 ar rămâne fără rezultat, se fixează nou termen pe ziua de 13 Iulie 1939, ora 10 în acelaș local:

Planul și devizul de cheltueli aprobat de Ven. Consiliul Eparhial cu No 3932/1939 se poate vedea în orice zi la Oficiul parohial.

Consiliul parohial.

Nr. 439/1939.

Concurs

La Școala Normală ortodoxă „Dimitrie Țichindeal” din Arad sunt vacante următoarele catedre:

1. *Pedagogie* catedra No. 2,
2. *Lucru manual*,
3. *Cant bisericesc*.

Cei ce doresc a ocupa vre-una din aceste catedre își vor înainta cererile la *Episcopia ort. română din Arad*, până la cel mult 25 Iunie 1939.

Candidații la catedra de *Pedagogie* vor anexa în copie: diploma de bacalaureat, diploma de licență, diploma examenului de capacitate.

Pentru catedrele de *Lucru manual* și *Cant. Bisericesc*, la cerere se vor anexa certificatele *despre studiile secundare și speciale* precum și diploma examenului de capacitate.

Solicitanții vor anexa și actul de botez, spre a dovedi că sunt de religie ortodoxă.

Profesorii și maeștrii numiți se vor bucura de toate drepturile personalului didactic dela școlile Statului, iar *salarul îl vor primi din bugetul Statului*.

Arad în 5 Iunie 1939.

Consiliul Eparhial ort. român Arad.